

عدد: ۱۱ - ۵۹ (ایکنجی سنه) ۱۲ : محرم ۱۳۱۸ جمعه : ۲۸ نisan ۱۳۱۶ ۱۱ مایس ۱۹۰۰ (ایکنجی جلد)

ارتقا

(ارتقا) نك : تاسول وطنه
ایچون بر سنهك آونكسی ۳۲
عروشدر بوسته بولی مقبولدر .
صحافی ماجله اراب فله آچیقدر . هرانی قلم
ضوتان یاره بیلیر . مرکری باب عالی
حاده سنده « معلومات » اداره خانه سیدر .

Journal illustré IRTIKA

ادبیات . فنون ع-کریه و بحریه .
وناریج و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعہ و اکافیلی فقراندن
ماحت مصور جریده در . هر نوع خصوصات
ایچون غزته نك مدیری طاهر بکه مراجعت اولنور

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

شمدیلاک جمعه کونلری نشر اولنور

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

هر نگاهنده کولومسردی مزهر ، بر نور ،
صاف برخنده نوشین آمل ؛ انزمین
بر نوازشله خیالاتی اوقشاردی ؛ وین
اونوتوردم غم و غمخته کچن کونلری ،
سانکه اوکسوزلکمه عشق اولوردی حسی
شیمدی دوشدم ینه محوم آمل ، بر شیون
بر تصادمکه آلامکه قهر منده نهان
نیجه بیک عمر خزانیده ، مؤم ، کریان ،
محمد سعدی

ازهار تفکر

۹

بالتائیر یازارم یازدیغم اشعار منده ؛
اوقویانلر نه بولور ؟ هیچ دوشونم بیلنه ؟
کوردینان شعرلر آینه افکار منده
دو کولور ساحه تسویه هان خامه من !

§

اوقویانلر نه بولور ؟ نیجه دوشونمک بوشدر !
بری تزییف ایدمک دیکری تقدیره شتاب
اکلامده کیملی البت قاله جقدر قاصر
کیملی ایلجهک لحن طبعی رباب !

§

اولسه بر شعر بلیغانه نه رتبه انفس !
تقدر جاذبه پرور تقدیر روح آور
مثل ناقابل تنظیر مکمل بر اثر

§

ینه اول نسخه یکتای ابدن هر کس
ذوق و مشروعه بدیه طبایعه مخالف وارکن -
فضله برشی آله من حصه ادراکندن
نه داندلی زاده :

کامل

- آناه -

هانی برکون دیکرک دالعه لری روح آور
یزه بر شعر اوقوردی اثر سودادن
سنی ایشدی لطافتله تفکر پرور

خوشلانیردک نه قدر خولیادن
§
کوزلرک ماوی افکاره آراددی سودا
صوکره کوزیاشرلمه منعطف اولدی... سوزگون
ایلدک عاشقی بر نظرکله احیا
آه بیلیم زده قالدی اوکون ؟

§

هانی برکون اوپورکن سنی - مخور خیال
کوره رک ... تنی کی شعر محبت اوقودم
هم اوپاندک ، هم اوتاندک اوزمان مست وصال
لب کلفامکه بر بوسه قودم ...

§

زلف زرنار یکی اومز نده پریشان کوردم
نیم آجیق سینه کوچوک طوبول آیاقر جیبلاق
اوپوردی سنی خورشید درخشان کوردم
آجیوردی اوتده بریلاق
§
هانی برکون ایکیمز آلبومی آلدقدی اله
مختلف چهره لره عطف نگاه ایلدک
اوراده منعطف اولدی نظرم برکوزله
« ایشته سنسک ... » دیدم آه ایلدک
§

« او-سکندر ... » دیه تصویرکی اهدا ایتدک
مرک شادی بنی افتا ایدم جکدی اما
بر تبسمه ، اولن قلبی احیا ایتدک
زده قالدی بوروز سودا

§

هانی برکون زه ککش ایدکیز ، مادر بیک
جشی تصویر غریبانه قالدی معطوف
نکته نازی اوپایغین ، اوکوزل کوزلر بیک
هپ بو تصویره اولوردی موقوف

§

سکا تصویریمی کولکله برابر ویردم
بوله بر شعر غریبانه ایه مشجوند :
« سودیکم آل بونی سینه کله اوکا بر ویردم
آکدیرر کولگی ... یک عزوند ! »

§

هانی برکون ایدیوردق آطه من بز عودت
بوسه آتدک بکا « ایوا ... » دیه بخیردن
یاغور آتنده قیشک سبیلری حسرت حسرت :
یوکسلیردی شوخزین مشجره دن

§

هپ اوکونلر سنی مجلوب وصال ایشدی
قوتوشوردق ، اوپوشوردک نه حزن آغلاردق !
تازه ازهار بهار عرض جمال ایشدی
بوچیجکلره دمت باغلاردق

§

هپ اوکونلر ده نیم کولگی آلدکده بوکون
باشقه بر عاشقی سودکی ؟ کوجندم بوکان !
بنده بر باشقه سینه عشقی وقف ایتک ایچون
ایسترم ، کولگی « کوندر بکا سن ... »

محمد جلال

§

کوزیاشرلم

کوز یاشرلمک : حس المزای قلبمک
برترجان صامتیدر ، نیجه روحمک
تدقیق ایدر سر اثر درد آفرینی
وار بشقه برلسانیده کندنیجه روحمک
مبهوت و بی جمال دالنجه تفکره
تقدیر ایدر مصائب قلبک اینتی
ظاهر اولور و آتده خفایای قلبمک
ماهیت و حقیقت فریادی جانجا
مغلوب اغیار اولوب ایتدکجه کوزلرم
ایدر اساله حزن ایه دمع تحسیری
باشلار شوغلی دیدم لرمدن قططره
وجه حزنیم اوزره اینر متصل اینر

بر رنگ حزن ایه متعاضد اولوب ایدر
تادامن سراقق لاهوته ارتقا
ایبر خضوع تامله الله التجا
ما یوس و بی قرار تحسسه سوزلرم
انطاق ایدر کولکده کی ایکم تأثری
بیلیم ندر بو حالت دلوز اضطراب
نزدن کلبر بو حس غم افزای ابتلا
نزدن ایدر بوکوز یاشی چشمانه انصاف
صامسون بحر رات مدیری :

یا

ضیا شاکر

کون بائارکن !

اقتسام اولدی بینه کونش باتیور
شرقه .. غریبه بر قزلق صابیور
آل بلوطلر آتش کچی یانیور !

قورباغلر اوتوشیور درده
قایا یاشی سوله تیور تیهده
طاغیر .. طاشلر برغر بیلک آلیور

اورمانلری بر قاراکلیق باسیور .
هپسی سنک کل بوزیکی آکیور
ایشته قر ! کولک یوزنده کوروندی
صحرا ماتم اتوانه بوروندی ..

قوشلر بتون یووالره اوچیور
طورویشله آه ایدیور قهره !
بورالرده کزیر ایدی دییه رک
کیجه قوشی چیرینه برق اوچیور
طوبیق ایچون جان یاقیچی سسکی !

کل سوردیم ! شو اغاجک اینه
بومغری ! شو مشرقی ! کوردم
سنک ایه برابر !
شوقرله ! بارلدايان دره نك
اطرافده کزلم !

نایم صدری

آرشیور

تدقیقات ادبیه

۲۱

یکن همتکی ارتقا به داژ ...

« ثروت فنون » که قسم ادیبسنده آرد .
صره معنیدار اثرلره تصادف ایدم جکمز
امید ایدیورم . ع . نادر یک آتدینک « صوک
بوسه » عنوانی شعرینک ادبیات حقیقه
طرفدار لر نیجه بر حسن تقدیر ایه تلقی اولونه جفنی
کچن هفته کی ارتقادده ایضاح ایشدم . شیمدی ده
« قایقچی » سرلوحه سیله بر شعر لطیفی انتشار
ایشدی : کوزل ! بومنظومه ، بر قایقچینک
لوحه سی دیمکدر . مقتدر بر سام ، بومنظومه یی
اوقویه برق بر لوحه وجوده کتیر بیلیر . آجیق ،
مائون بر قایق کوز اوکنه کلیور . جوجه
شالوالدی ، ایکیلی کولملکی بر قایقچی نجسم

ایدیور . آجیقده مشتری بکلیور . سواجله ده
بعضا برنگاه استغنا عطف ایلور . مشتری
کلیور . باقکر ، نه قدر طبعی :
- قایقچی !- بیورک افتدم - یاناش ایکی نره ؛
- یاناش ، اینیم عجله - بیورکیز سیوک دره ؛
قایق بر آزار آجیلیر ، صوکره دورور ، قایقچی
یکلری یاناش یاناش صیغار ، صالطه یی آتار ،
مشتری استعجال کوستر ، قایقچی کورکاری
یاغلار :
باقک ناصل اوچارز شیمدی ، حووب بسم الله !

در .

شو کوزل نتیجه یی عیناً نقل ایدم :

یشدی منزل مقصوده شیمدی ، بی حرکت
مجالسز طور بور : صالطه سی اوموزده یوزی ،
وجودی زلر ایچنده ، نهفته بر حنت
مال زاری ایما ایدر طونوقه کوزی :
زوالی چوق بورولوب چوق حیات صرف اغش
براز جانی دوشیم ساحل سرامه دیه ؛
کوزنده لمه غیرت اقول ایدوب بیتش ...
قایقده مشتریک آتدی بجمیده
یازل پارل یانیور شوخ و متبسم : کویا

کولر اودیده ضعفه بوچشم استهزا !
هم اوقونیور ، هم سوبیلیور ، هم
آکلاشیلیور ، دکلکی ؟ ، « ثروت فنون »
متنبیسی بولله اثرلر یازده رق بی معنا شیلره
اشتغال ایتکدن توقی ایتسه لر نه اولور ؟ ..

برشرقیدن :

ویرمکه قر عاله بر حزن سمنام
سوداسی اینار ایدیور دوردن اجرام ،
آغوش غمجنده بوشب آلسهک آرام
روحمده هرلرز سوداسی سالار .

« حزن سمنام » « ساعات سمنام »
نظیره می اولسه کرک ؟ « اجرام » کده سوداسی
اولورمی ؟

« روحده هر لرلز سوداسی سالار .
مصراعنک احتوا ایتدی کنایه دوشو .
ندکجه کندی کندمه » بوآرک عنوانی « برشرق »
دکل « برتی » اولمالیدی ! دیورم ! ..

« مانویا » منظومه دن :

« بیلیم نازی برقادینسک سن ،
دوشوندم ، طاشیندم ، « مانویا » نک
قادینه بکزر رجعتی بولامدم . مقصد قادی
چیچکه تشبیه ایتک ایه اویشقه ... فقط

مضمون یک ده یکی دکل ! ..
« ملکر حیاتک قادیلاشماسی
چیچکلر نایک قادیلاشماسی »
کچی تشبیهات لطیفه بو حقایق ادبیه یی
چوقدن اظهار ایتشدر .

« سنده واردندامت مغیر »
ندامتک سروری ، اغیراری اولورمی ؟ ..
فائق عالی بکک « رخاوت حسن » منظومه سنی
کیسه کده اولور ، بر معنادی معنا ! ایشته

اثباتی :

ریزان اولیور یادمه سانکه
طلنلرک اغاس سکونی ؛
انسانلغک زده دیمکی
امواج غروشان شونی .
« یوسف عزت » مضامی شعرلرک بر قسمی
شایان تقدیر بولیورز . از جمله « تأمین محبت »

عنوانی شعر ، نامتک برحس رقیقه صاحب اولدینی اراشه ایدیور .
« جوادرقی » بکده « خیال جانان »
عنوانی شعر ای مثالی میانده بر موقع ممتاز احراز ایدر .

محمد جلال

نيسان اينجده ...

نيسانک يکرمی اوچنی صباحي، سبيلر
اينجده اويانيکن ، بيليرميسک ، ای انيس
روح ، بن سنی دوشونيوردم ...
بو سنلی هوا اينجده اوچان بولولردن
برقاج قطره صاحیلدی ، صکره بولولطر
داغلهرق سمای لاجوردی پارچه پارچه
کورولدی ، براز زمان کیدی ، بولولطندده
اثر قلمادی . شیمی سمای نیلغام اوستنده
کوچوک بلک بيله یوقدی ...
بهار ، نيسانه قارشى آغوش لطيفی
آچشدی ، بوزمان دگیدی ای بی وفا، بوزمان
دگیدی ؟ ايلک بوسه بی بوسباح نورلری
اينجده تعاطی ايتشدک . سمای صاف ، اون
بش ياشنده برقز کبی ... ايشته سنک کبی
کوليوردی .

§

سنک بوسه لرکه يانديغ ، سنک عشقکه
آغلاديم کونلر کوز اوکنه کلدی . يتوب
توکنمک بيلمين وعدلریک بکا احساس ایدن
سسک شیمی روحک اينجده عکس ایتدی ،
ای کوزل قادن ! اوله بی تاب و حزين چيقدم ،
بهاری تزین ایدن چيچکلر ، ملاله ، ياواش
ياواش فاصله ورييورلردی .

§

روز حضر ! شن و شاطر قوشان جوجو-
قلری ، ينه جوجو قلر ، قوزلر تعقيب
ايدوردی . آق صاحلی بر بوبوک آنا ،
کنج بر والده ، سکن ياشنده برقز آقاجلرک
آلتنده سعادت عالمی کي کستر يورلردی .

§

عشرتک ضربه مهلکنه هدف اولان بش ،
اون صباحی ، اوراده ، چارک اوستنده ،
مخور کوزلری قدحله معطوف اولاراق ،
بربرينه قارشمش مزه لردن منبسط اولق
ايتيورلردی ...

§

کچدم ... کونشک حرارتيه يانان بو صحرا
يولنده ، شابتک دور خيالنده کي کنجلرله
عصمت و ناموسه شريفبخش اولمايان
قادينلر آراسنده موقت برمناسبت باشلا-
مشدی ... آه ، ای بری محبت ... بزم
مناسبتمز اوله دکلدی ، اوله اوليه جقدی ،
دکلی ؟

قوله برقول دوقوندى ، متعاقباً ، سنک
هرزمان سوديکک ، هرزمان سوروندیکک
لاوانتا قوقولری اينجده روحک بايلديني
حس ايتدم ! شیمی کوردم : اوت !
کوزلری ماوی ... ياناقلری آل ... بوکوزل
قادین سندک ، دکلی ؟

§

يڭيه برشمسيه آلتنده انکشاف ایدن
چهره تک برقمی سياه پنجه اورتيور ...
لاجوردی بر چارشافه بورومش ... آه ...
مطلق سندک ... غم هجرانک خيالکي ذهنه
نقش ايتدی ... حکم دوغوردر ، سنن
اوندن باشقه برقادین اولامازدک : کيریکلری
آلتون رنگنده ، ياناقلری آل . کوزلری
ماوی ...
ياواشجه :

— چيچکلر ، آياقلىکي اوييور ...
ديدم ...

§

او قدر مستهزيانه کولدی که ... بوخته
مستهزيانه تک اينجده بوتون املازمک ييتديکي
محو اولديني حس ايتدم ، اوزمان دوردم .

§

آه ای سوديک ! قلبک صميميتي ناصل
انکار ايدرسک ؟ شیمی خاطر مه کلدی :
اختران بی بايان ايله مزین ، ديدار قرله
منور ، چيچک قوقولر يله دولو برياز کيجه منده
بکا آجيدک ، بکا آغلادک ، کوزلرمدن
اوبدک ... بين ايدرم : بوسرشک تحسره
ملولان کوزلرم اويابانجي . اومستهزي قادين
« سنسک ... » ديه باقدي ... عفوایت ...

محمد جلال

شعرک صورت تأثیری

فرانسه چدن :

ايکی آتلی يورسيور . مدينه دن شامه
کيدسيورلر . بری شاعر ، بلاغت شعار ؛
بريسی مخفی ، بسته نکار ؛ نه کوزل سياحت !
نه کوزل رفاقت ! صنعتلرندکي مهارت ،
قراندقلری شهرت بونلری جلب ايدسيور .
زيدبن عبدالملکک زدينه کوتورييور .
مشاراليه بونلری کوردمک ، دیکلمک ايتسيور .
بونلرده بويله براب احسانه ينه عين لطفکارک
احسانی اوله رق آلدقلری ، ييشکلری آتترلر
شتابان اوليولر . فلسطينده عمان دنيلن
برموقعه واصل اولدیلر . هم شاعرانه ، هم
بديعانه ! بربراق کول ؛ اطرافنده مشجرلر ،
بانجهلر ، ييشلکلر ، اويشيلکلر اده سنده
يارلاق بنار اوله صيحاق برمحله ،
اوله کونشلی برزمانده بويله برموقع انسانه
نه قدر خوش کلور . خصوصيله بونلر کبی

حياتلری دنياک وک وجد آور دملرينه
حصر ایدن ، اک طرزا عالمدره بيون
طبيعت برست کيمسهره ... ايشته بونلرده
اوراي برافهمديلر . آتليزندن اينديلر ؛ برسايه
سارده استراحت و اريدلر . بوسرده حال
دکشدی . منظره به بشقه برلطاقت منضم
اولدی . غایت حسنا ، لطيف ، رازده
معصوم برقز اوموزنده بر دستي ايلروليور .
صکره تقی به باشلدي . اما فصل ؟ محرق ،
جذبهدار ، رقت انکيز برسيله . بریده کي سير-
جبله راصل تأثیر ایدن جهت بشقه ایدی ،
حسبلری اوخشامقده بر تأثیر ديکر کورستن
خصوصی بشقه ایدی . سويلن شرقيک
کفته سی « الاحوص » ک ایدی ، بسته سی ده « معبد » ک
ایدی . یعنی شعر بوراده کي شاعرک مقام ده ينه
اورده کي مفتی تک تريب کرده لری ایدی .
شعرک معطی شويله ایدی :

يايت عائكة الذی انزل

خوف العدى وبه الفؤاد موکل

بوشرقی سويلن کوزل کيتجکده شوقی
آرتريور ... نهايت رقص ايتجک باشلدي . فقط
حرکاتک ، تمايلاتک شدتندن اوموزنده کي
دستی قورتلدی . دوشدی قيرلدي . بریده کيلر
بو حلی کورنجه بریسی : ايشته بنم يانديغ
بسته تک تأثیری ! اوبریده خير بنم يانديغ
شعرک تأثیری ! ديدیلر .

ايکي ده قالدی ، بوناژه غنجه تک يانه
کيتديلر . سورمه باشديلر . سن کيم سک ؟
کيم سک ؟ — بن مدينه ليکيم . وليد بن
عقبه تک اوند بولنوردم . بالاخره الوحيد
فامايسندن بکامفتون برکيمسه بی ۵۰۰۰۰
درهمه صانديلر . صکره اوده خاله سنک قيزی
آلدی . بی آرتق زوجه سنه تخصیص ایتدی ؛
اونک خدمته ترک ایتدی . بوخامده بی
صو کتورمک خصوصنده استخدام ايدسيور .
بونکچون بوکون بوزايه کلدیم . بوصيفه لرک
قارشونده طاتلی بر خاطره حسابی تحريک
ايتدی . مدينه کي کورسيورمشم کي اولدم .
برغرام روحانی اينجده غشی اولشم . ايشته
دستم قيرلدي . شمدي کيدرسم اوده تکدير
ايشيده چکم .

قيرجيز بونلری سويلنلرک آغلایور
دی . بوايکي بولجي شو معصومه بی
تسليله اوغراشدیلر ؛ بز شامه کيدسيورز .
اميرزی استمش . برولي بولور ، برمناسبتی
دوشورورز . سنک حالي اکلاتورز . سکا
نظر مرحمت وتوجهی جلب ايدهرز . انشاه
يقتيده بورادن قورتلورسک . مراق ايتمه .
بوندن صکره اوندن ، اورادن آرديلر .
يوللر نه قوبولديلر . لکن فکرلری بریده ،
کوبده قيرک احواليه مشغول . شامه وارنجه
قدر الاحوص برشر تنظيم ايتدی . معبيده
اونی بسته لیدی . اميرک صکره تريب ايتکلری

هواهانکي سيه ايسه اونک تفنيسي طلب ايتدی .
معبيده بولده کي ماجرای تصوير ايدن ايتده کي
شعری تقی ايتدی :
ان زين القدير من کسر الحجر
وغنى غناه فحل مجيد
قلت من انت ياظمين فقلت
كنت فيما معنى لآل الوليد
ثم اصبحت بعد حى قریش
في بنى خالد لآل الوحيد
فغناى لمعد ونشيدى
لفى الناس الاحوص الصنيد
قبايت ثم قلت انالاحوص
والشيخ معبد قاعيدى
فاعادت فاحسنت ثم ولت
تهادى فقلت قول عميد
يمجز المال عن شرک ولکن
انت في ذمة الهمام يزيد
ولک اليوم ذمتي بوقاى
وعلى ذا من عظام اليهود
ان سيجرى لك الحديث بصوت
معبدى يدر جبل الوريد
يفعلاه مايشاه فظنى
کل خير بنا هناك وزيدى
قالت الفتية الکعاب الى اى -
لهامورى وارنجه تسديدى
بويله برشر برمقامده اودرجه اشتبار
ايدن برالحان ايله ترنم اولنديني زمان فصل
بر تأثیر حاصل ايدر ؟ قصيله حاجت يوق .
احوصک منظمومسى ، معبدک تقمه سى ده
تصور ايديلن نتيجه بی باغاً مابلغ حاصل
ايتشدی . بر مدت صکره دستی قيرلدي
ديه کوز ياشلری دوکن اوزهره تابان شام
قوناقلرنده ييايور ، خدمتنده متعدد جاريه لر
بولتيوردي .

ايتنى :

ع . خاکى

صفحات مجتدين

ايک دفعه اوله رق نظر معصومانه سى
اوکنه تصادف ايدن ، برجهره لطيف ،
حقيق کي کورون برتسم ايله برکنجک
جلوه گاه حسيات رقیقه اولان قلب پاکنى ،
حساس روحی لرزه داراييله مى زمی ؟ اومسحور
کنج ديکر بنک برمحبت حقيق کي کورستردی
تمايلدن جبارت آلمه ، هرشيشي اندن بکلمکه ،
زمانی اونک خياله حصر ايتجک حقلی دگيدر ؟
آه ، اوت ، تجربه سز اولان بوی چاره ،
هنوز آوان شبانی اکمال ايدمندن ، صاف
برمحبت يالکز برخطه لق ذوق ، يالکز
بر استيزا اولديني کيتديکي بولک متباينده
ايسه برظلمت ، درين براوچوروم ، بولنديني